

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

Participatory Administration Affecting the Quality of Curriculum Development in Pilot Schools Under the Education Sandbox of Chanthaburi Province

สุ้มณฑา ทิมมณีฉาย¹, ธีรังกูร วรบำรุงกุล², อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง³
Sumantana Timmaneechay¹, Theerangkoon Warabamrungskul², Arungiat Chansongsaeng³
Corresponding Author E-mail: 6526141026@rbu.ac.th

Received: 2025-01-12; Revised: 2025-03-14; Accepted: 2025-03-16

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม 2) ศึกษาระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ผลการศึกษาพบว่า

1) การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดจันทบุรี คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ เท่ากับ 0.707 สามารถพยากรณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม, การพัฒนาหลักสูตร, สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

¹ Student in Master of Education Degree, (Educational Administration), Rambhai Barni Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

² Advisor, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

³ Co - Advisor, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

Abstract

This quantitative research aimed to: (1) examine the level of participatory school administration; (2) assess the level of school curriculum development; (3) investigate the relationship between participatory school administration and school curriculum development; and (4) develop a predictive model of participatory school administration influencing curriculum development in innovative pilot schools in Chanthaburi Province. The sample consisted of 327 teachers from pilot schools in the educational innovation area in Chanthaburi Province during the 2024 academic year. The research instrument was a questionnaire comprising two sections: Section 1 assessed participatory school administration, with a reliability coefficient of 0.89; Section 2 assessed school curriculum development, with a reliability coefficient of 0.78. Data were analyzed using percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), Pearson's correlation coefficient (r), and stepwise multiple regression analysis.

The research findings illustrated that Both participatory school administration and school curriculum development were found to be at a high level overall. Participatory school administration was significantly and positively correlated with school curriculum development at the 0.05 level. The aspects of participatory school administration that significantly influenced school curriculum development in the pilot schools were: participation in implementation, participation in decision-making, and participation in management. These variables collectively yielded a multiple correlation coefficient (R) of 0.707, indicating that they could predict 50% of the variance in school curriculum development in the educational innovation pilot schools, with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Participatory Management, Curriculum Development, Pilot Schools in the Educational Innovation Area

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกุญแจสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศ โดยการสร้างคนที่มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคมยุคใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคศาสตร์ชาติและ ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เน้นการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนและ การพัฒนาผ่านเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจจากการผลิตสินค้ามูลค่าต่ำไปสู่สินค้ามูลค่าสูง การเน้นการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายและโอกาสในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กล่าวคือ “การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ภาครัฐและทุกภาคส่วน จะต้องร่วมมือกันกำหนดกรอบทิศทางและเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ชัดเจนในสาขาต่าง ๆ เพื่อการผลิตกำลังคน ที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถสร้างเสริม ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 100)

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกำหนด วัตถุประสงค์ ร่วมกันวางแผน โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้เกิดความ ร่วมมือ เกิดความผูกพัน และไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น สามารถยอมรับ การเปลี่ยนแปลง และก่อให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ (อุบลรัตน์ กรุดมณี. 2564: 22) เมื่อสถานศึกษามีการร่วมกันทำงานขนาดใหญ่จะช่วยกันผลักดันการเรียน การสอนของครูไม่ให้เกิดความเครียด ผู้ที่มีส่วนร่วมรวมถึงนักเรียน ผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ หรือชุมชนก็ได้ จะเห็นได้ว่า ทิศทาง การศึกษาโลกเป็นเรื่องที่หลายภาคส่วนต้องร่วมทำไปด้วยกัน นอกจากนี้การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาต้องคิด ต่อไปว่า จะทำอย่างไรให้เกิดการกระจายอย่างทั่วถึงและยกระดับขึ้นไปได้ ในการดำเนินงานต่อไปก็จะสร้างเรื่องราวของ

ความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น สร้างการเรียนรู้เพิ่มขึ้นได้มากมาย สร้างนักเรียนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีพลังสูงได้มากมาย โดยทั้งหมดนั้นมีเป้าหมายเพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้ของทุกคน (วิจารณ์ พานิช. 2566: ออนไลน์) ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการศึกษาของสถานศึกษา ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน โดยต้องคำนึงถึงบริบทพื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข ตรงตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรีมีการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยทุกภาคส่วนในการสร้างระบบกลไกการบริหารแนวใหม่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรปรับระบบการบริหารจัดการแนวใหม่ หรือการบริหารเชิงบูรณาการ สร้างให้เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้และการบริหารงานแนวใหม่ เพื่อให้อิสระแก่สถานศึกษา ทั้งด้านวัตรกรรมการบริหารในด้านการบริหารบุคคล การเงิน งบประมาณ และการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง (ธีรังกูร วรบำรุงกุล, และคณะ. 2566: 180)

จังหวัดจันทบุรี เป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2565 โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ลงนามในประกาศ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา. 2565: 8) มีแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาในรูปแบบ Chan Education Shift Model (CHAN Model C = Change, H = Happiness, A = Agreement for Action, N = Network Instruction) Change คือ ยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มั่นคง และยั่งยืน โดยมุ่งการลด ละ เลิก โครงการที่ไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการปลดล็อกกฎ ระเบียบต่าง ๆ และมุ่งเน้นที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา Happiness คือ ผู้เรียนได้พัฒนาองค์รวมความรู้ ทักษะ สมรรถนะตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข สอดคล้องกับวิถีชีวิต “สุขทุกวันทั้งจันทบุรี” Agreement for Action คือ จัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ในระยะเวลา 3 ปี โดยกำหนดให้มีนวัตกรรมในการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับบริบทของตนเอง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง Network Instruction คือ สถานศึกษาจัดการศึกษาด้วยตนเอง โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2566: ออนไลน์) จังหวัดจันทบุรียังมีความเหลื่อมล้ำในด้านการศึกษาระหว่าง โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล หรือโรงเรียนชายขอบที่ขาดโอกาสในหลายด้าน ๆ ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1-2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีตร หรือเป็นแกนนำร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรีในการสร้างระบบกลไก การสร้าง Core Team ในด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี การบริหารจัดการและนวัตกรรมการเรียนรู้โดยการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) มีระบบนิเวศการเรียนรู้ การสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโรงเรียนต่าง ๆ การส่งเสริมกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม การกำหนดนโยบายในการจัดสรรทรัพยากรที่พอเพียงจากหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่มีการจัดผู้สอนให้ตรงกับสาขาวิชาของผู้สอน การส่งเสริม/สนับสนุนนโยบายการเรียนรู้ให้กับผู้ขาดโอกาส และการควบคุมกำกับติดตามงานอย่างต่อเนื่อง (ธีรังกูร วรบำรุงกุล, และคณะ. 2566: 180)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาบริบทสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รวมไปถึงการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ก้าวสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างแท้จริง การวิจัยในครั้งนี้ จะช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทและผลกระทบของการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเข็มทิศไปสู่การเดินทางไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้มีความก้าวหน้าและสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

สิรินทร์ กัญญาวิริยะ, และชิสา กัญญาวิริยะ (2567: 31 - 32) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การบริหารบุคคลให้มีความสัมพันธ์กันในเชิงสร้างสรรค์ โดยมีเป้าหมายร่วมกันในเชิงการแก้ปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมรับทราบข้อมูล ร่วมคิด ร่วมวางแผนและตัดสินใจ ร่วมลงมือทำ ร่วมรับผิดชอบร่วมประเมินผล ร่วมรับประโยชน์สุขที่เกิดขึ้นด้วยกัน อุบลรัตน์ กรุดมณี (2564: 22) สรุปการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและ ผู้ที่เกี่ยวข้องกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนร่วมกัน ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือ เกิดความผูกพันและไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น ยอมรับ การเปลี่ยนแปลง และก่อให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ศฤงคารใจปันทา (2563: 113) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ฝ่ายบริหารขององค์กรมีแนวคิดของการใช้การมีส่วนร่วมของคนที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยบริหารในลักษณะของการมีส่วนร่วม เช่น ร่วมคิดและตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ หรือการกำหนดคกไก หรือร่วมงานบริหารที่จะให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วม และดรุณี เดชยศดี (2562: 31) การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาตามรูปแบบที่กำหนด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีบทบาทร่วมกันในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การรับข้อมูล วางแผน ตัดสินใจ ดำเนินการ และประเมินผล เพื่อสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และทีมงานที่เข้มแข็ง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพของการบริหารอย่างยั่งยืน

ความสำคัญของหลักสูตร

นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

พลวัฒน์ กัลยาประสิทธิ์ (2566: 31) ความสำคัญของหลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการเรียนการสอน เป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอน โดยหลักสูตรจะกำหนดปลายทางการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการจัดเนื้อหาและประสบการณ์ การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีความเหมาะสมกับการ จัดการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน กษมาชนะวงศ์ (2564: 12) ได้สรุปไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญในฐานะที่เป็นหัวใจหลักของการจัดการเรียนการสอน จัดระเบียบเส้นทางการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ทางการศึกษา ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่วางไว้ตลอดจนเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษาของประเทศ ซึ่งเป็นเสมือนหางเสือ ที่จะกำหนดทิศทางการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย โดยมีเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาเป็นแผนในการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นตัวชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงานของครูหรือเครื่องชี้ถึงความเจริญของประเทศชาติได้เป็นอย่างดี จิรภัทร อาตนารี, และคณะ (2564: 44) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญเนื่องจากเป็นข้อกำหนดที่ทุกคน ในสถานศึกษาต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด เป็นเอกสารที่บุคคลภายนอกหรือหน่วยงานต่าง ๆ ใช้ประโยชน์ในกรณีที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อประเมินให้สอดคล้อง กับสภาพจริงในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเนื่องจากช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามแผนหรือแนวทางที่ได้กำหนดไว้ได้อย่างต่อเนื่อง

ตลอดหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้ของผู้เรียนและ มนสิข สิทธิสมบุรณ์ (2563: 12) กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนรู้ โดยช่วยให้ผู้เรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยการกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยในการใช้เครื่องมือ วัสดุและการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอน ช่วยกำหนดเป้าหมาย เนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด เป็นกรอบแนวทาง สำหรับครูในการจัดการเรียนรู้และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งชี้ทิศทางการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับ ความเจริญก้าวหน้าในอนาคต

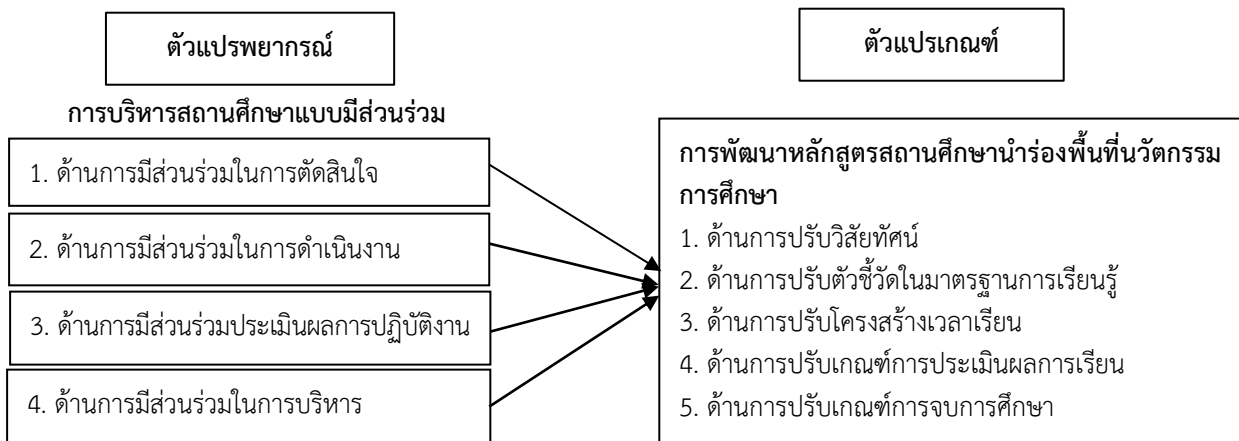
การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

การจัดการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดจันทบุรีควรเน้นผลลัพธ์อันเป็นเป้าหมายที่ได้รับจากทุน ศักยภาพและพลังการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี 4 ประการ คือ 1) ความรู้ดี (Head) 2) ความสามารถดี (Hands) 3) จิตใจดี (Heart) และ 4) สุขภาพดีทั้งกายและใจ (Health) ที่เกิดจากผลผลิตสำคัญ คือ หลักสูตรจันทบุรี ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับ 1) โครงสร้างของกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ คณาครุ สู้ห้องเรียน วัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างเวลาเรียนที่ให้นักเรียนจัดการตนเองได้ ใส่ใจ เข้าใจผู้เรียนให้ความสำคัญกับการจัด การศึกษา การเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา เรียนที่ไหนก็ได้ 2) การสอนโดยครูเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ 3) หลักสูตรที่ปรับเปลี่ยนเป็น หลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) รูปแบบการประเมินที่มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ประเมินสมรรถนะใหม่ ๆ และ 5) พื้นที่การเรียนรู้ที่มีวัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะสมและเพียงพอ ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ภายใต้บริบทของ จังหวัดจันทบุรีที่เป็นทุนศักยภาพและพลังการขับเคลื่อนการจัดการการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี (ธีรังกูร วรบำรุงกุล, และคณะ. 2566: 161-162)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดจันทบุรีควรมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ความรู้ดี (Head), ความสามารถดี (Hands), จิตใจดี (Heart) และสุขภาพดีทั้งกายและใจ (Health) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรจันทบุรีที่เน้นการปรับโครงสร้างการจัดการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้น ความสามารถของครูและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงการประเมินผลตามสมรรถนะจริง และการใช้เทคโนโลยีเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่ที่มีวัสดุอุปกรณ์พร้อมและเพียงพอ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาในบริบทของ จังหวัดจันทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี จากแนวคิดของนักวิชาการ และพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดใน การดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,114 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี, 2567: ออนไลน์)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,114 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970: 607 - 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยค้างนี้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม 2) แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert Scale, 1932: 247) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี จำนวน 25 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 4) การมีส่วนร่วมในการบริหาร มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.80 ถึง 0.83 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน 1) การปรับวิสัยทัศน์ 2) การปรับตัวชี้วัดหรือสมรรถนะในมาตรฐานการเรียนรู้ 3) การปรับโครงสร้างเวลาเรียน 4) การปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียน 5) การปรับเกณฑ์การจบการศึกษา มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.64 ถึง 0.70 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ รวมไปถึงการทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรง (Validity) ผู้วิจัยหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินหาความสอดคล้องและข้อคำถามของตัวแปรแต่ละตัว หลังจากนั้นนำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า แบบสอบถามตอนที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามตอนที่ 2 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำเครื่องมือที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย และส่งคิวอาร์โค้ดของแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ได้สะดวกขึ้น โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์ และการตอบกลับของแบบสอบถามออนไลน์มีความสมบูรณ์ 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) ใช้ในการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดจันทบุรี และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้ในการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดจันทบุรี และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

2.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้สำหรับพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี และสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม	n = 327		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.14	0.60	มาก	2
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.09	0.59	มาก	3
3. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.90	0.71	มาก	4
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร	4.32	0.55	มาก	1
รวม	4.11	0.53	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.55) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.60) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.59) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม	n = 327		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการปรับวิสัยทัศน์	4.38	0.59	มาก	3
2. ด้านการปรับตัวชีวิตในมาตรฐานการเรียนรู้	4.46	0.69	มาก	1
3. ด้านการปรับโครงสร้างเวลาเรียน	4.43	0.62	มาก	2
4. ด้านการปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียน	4.32	0.60	มาก	5
5. ด้านการปรับเกณฑ์การจบการศึกษา	4.35	0.69	มาก	4
รวม	4.39	0.55	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการปรับตัวชีวิตในมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.69) ด้านการปรับโครงสร้างเวลาเรียน ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.62) ด้านการปรับวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.59) ด้านการปรับเกณฑ์การจบการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.69) และด้านการปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียน ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X _{tot}	Y _{tot}
X ₁	1.00					
X ₂	0.76*	1.00				
X ₃	0.75*	0.78*	1.00			
X ₄	0.55*	0.68*	0.56*	1.00		
X _{tot}	0.88*	0.92*	0.90*	0.79*	1.00	
Y _{tot}	0.61*	0.68*	0.59*	0.56*	0.70*	1.00

*p<.05

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับความสัมพันธ์กันสูง (r_{xy} = 0.70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4. ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

model	SS	df	MS	F	p
Regression	48.639	4	12.160	80.361	0.000*
Residual	48.723	322	0.151		
Total	97.362	326			

*p<.05

จากตารางที่ 4 การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรพยากรณ์ อย่างน้อย 1 ตัวแปร มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรเกณฑ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

model	b	S.E.	β	t	p
ค่าคงที่ (constant)	1.345	0.185		7.262*	0.000
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (X_2)	0.347	0.070	0.372	4.925*	0.000
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_1)	0.163	0.060	0.179	2.734*	0.007
ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร(X_4)	0.170	0.054	0.171	3.175*	0.002
ค่าคงที่ (a) = 1.345					
R = 0.707, R ² = 0.500, Adjusted R ² = 0.493, SE _{est} = 0.38899, F = 80.361*					

*p<.05

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (X_2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_1) และด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R) เท่ากับ 0.707 ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R²) เท่ากับ 0.500 สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 50.00

และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 1.345 + 0.347X_2 + 0.163X_1 + 0.170X_4$$

และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_y = 0.347X_2 + 0.163X_1 + 0.170X_4$$

อภิปรายผล

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นหลักการบริหารที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับ

พัฒนัสสา แก้วคำไสย์ (2566: 39) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกองค์กรได้นำเอาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการและการตัดสินใจ ก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันในการทำงานด้วยความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เป็นการกระตุ้นให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อส่วนรวม เห็นคุณค่าของตนเองและได้รับการยอมรับ เกิดความไว้วางใจ เสริมสร้างความสามัคคีและบรรยากาศของการทำงานเป็นทีม รับฟังความคิดเห็น เคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งช่วยลดความขัดแย้งและช่องว่างของการสื่อสารในองค์กร เป็นการธำรงรักษาผู้มีความรู้ความสามารถไว้ในองค์กร ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงาน ลดการลาออก และมีขวัญกำลังใจที่ดี ส่งผลให้การทำงานมีความราบรื่นและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในด้านที่มีคะแนนน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน จังหวัดและประเทศ

2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการปรับตัวชีวิตในมาตรฐานการเรียนรู้ ด้านการปรับโครงสร้างเวลาเรียน ด้านการปรับวิสัยทัศน์ ด้านการปรับเกณฑ์การจบการศึกษา และด้านการปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรที่ดัดแปลงสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน กล่าวคือ ธรรมชาติของผู้เรียนไม่ชอบความจำกั ด หากได้เรียนนอกห้องก็มีความสุข ผู้เรียนไม่ชอบการแข่งขัน ในการเรียนรู้หากสอนมาก ผู้เรียนจะรับน้อย ความเชื่อมโยงน้อย และลืมนเร็ว ดังนั้น ครูที่ดีที่สุด คือ ครูที่ไม่สอนเลย แต่คอยชี้แนะหาแนวทาง บอกทิศทาง ร่วมกันวิเคราะห์ และสังเคราะห์กับนักเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการนำไปสู่การจัดทำหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ Office of Academic Affairs and Educational Standards (2018: 342) ที่ระบุว่า การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ ต้องวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะการสอบถามและศึกษาสภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาแต่ละแห่ง มาร่วมกันวิพากษ์และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละบริบทอย่างเป็นระบบดังนั้นก็ทำให้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในจังหวัดจันทบุรีเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการปรับปรุงการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน โดยมีการปรับตัวชีวิต มาตรฐานการเรียนรู้และโครงสร้างเวลาเรียนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม

3. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี จะมีประสิทธิภาพหากมีการวางแผนร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของหลายฝ่ายทั้งครู ชุมชน จังหวัด หน่วยงานต้นสังกัดและผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกันพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมขวัญ สุปิงคลัด (2564: 9 - 19) ที่รายงานการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมแบบ CIDS ที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนบ้านบึง-เบาะอุ่น ผลการวิจัยพบว่า 3) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้รูปแบบ CIDS ต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนบ้านบึง-เบาะอุ่น 3.1) มีประสิทธิผลของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้รูปแบบ CIDS ที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนบ้านบึง-เบาะอุ่น อยู่ในระดับมาก 3.2) มีประสิทธิผลของผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนบ้านบึง-เบาะอุ่น อยู่ในระดับมาก

4. ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เริ่มจากการพัฒนาแม่แบบที่เป็นกระดุมเม็ดแรกในการพัฒนาผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้เกิดความร่วมมือ เกิดความผูกพันและไว้วางใจกันมากขึ้น สามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็ง ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน

การขับเคลื่อนการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน โดยต้องคำนึงถึงบริบทพื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ คุณลักษณะพึงประสงค์ เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข ตรงตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรีมีการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยทุกภาคส่วนในการสร้างระบบกลไกการบริหารแนวใหม่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในการศึกษาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Ross (2021: 128) ได้ศึกษาถึงความเข้มแข็ง และความอ่อนแอของการพัฒนาหลักสูตร โดยได้แบ่งการศึกษาวิจัยเป็นด้าน ๆ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านเนื้อหา และด้านการประเมินหลักสูตร พบว่านักพัฒนาหลักสูตรต้องการให้มีความสัมพันธ์อันดีกับท้องถิ่น เน้นความสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวางแผนหลักสูตรควรเกิดจากผู้มีส่วนร่วมในหลายภาคส่วนเกิดการสร้าง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสถานศึกษาควรมีเทคนิคการประเมินหลักสูตรที่หลากหลาย รอบด้าน และตรงกับสภาพจริง

ข้อเสนอแนะ

จากการการศึกษากาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน อยู่อันดับสุดท้าย จึงเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษาจัดอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มทักษะในการประเมินและการให้ข้อเสนอแนะแก่กันรวมถึงให้ความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการและความสำคัญของการประเมินผล โดยเน้นให้เห็นถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้น

1.2 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ในด้านการปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย จึงเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษากิจกรรมอบรมสำหรับบุคลากรในสถานศึกษา จะช่วยให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลใหม่ ๆ และวิธีการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้เทคโนโลยีในการประเมิน ซึ่งจะช่วยให้การรวบรวมข้อมูลและการประเมินผลมีความแม่นยำและรวดเร็ว นอกจากนี้ควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและการทำงานร่วมกันของนักเรียนผ่านการประเมินที่มีความหลากหลาย จะทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรผลการวิจัยไปใช้ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่บุคลากรในโรงเรียน และสร้างคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่มีตัวแทนจากทุกภาคส่วน โดยการพัฒนาเครื่องมือหรือรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการที่สร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น การจัดเวทีสาธารณะ (Public Forum) หรือกระบวนการคิดร่วม (Co-creation Process) ระบุขั้นตอนให้ชัดเจนในกระบวนการสร้างความร่วมมือ เช่น การกำหนดเป้าหมายร่วม การวางแผนงาน การติดตามผล และการประเมินผล

2.2 นำผลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น การบูรณาการวิชาวิทยาศาสตร์กับการเกษตรในพื้นที่ หรือการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีมาเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนของนวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง

กษมา ชนะวงศ์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). รู้จักกับ “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” ล่าสุด 11 จังหวัด. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.moe.go.th/360educational-innovation-area/>.

จิรภัทร อาคนารี, ปรีชา ธนะวิบูลย์, และนางเยาว์ อุกุมพร. (2564). การจัดการความรู้และการถอดบทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการสู่หลักสูตรสถานศึกษาในอำเภอเมืองสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

- เฉลิมขวัญ สุปิงคลัด. (2564). รายงานการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมแบบ CIDS ที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนบ้านบึง-เบาอุ่ม. วารสารสมาคมวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. 3(3): 9-19.
- ดารุณี เดชยศดี. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธีรังกูร วรบำรุงกุล, นรินทร์ สังข์รักษา, วิวัฒน์ เพชรศรี, พิภา สมบูรณ์, เรืองวิชัย นิลโคตร, และอัจฉรา สาเหตุศ. (2566). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การวิเคราะห์ทุนศักยภาพและพลังการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี. ฉะเชิงเทรา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พัฒนัสสา แก้วคำไสย์. (2566). การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. (16 ธันวาคม 2565). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 296 ง หน้า 8.
- พลวัฒน์ กัลยาประสิทธิ์. (2566). รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มนสิข ลิทธิสมบูรณ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรโมทัศน์และการประยุกต์ใช้. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2566). มหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โรงเรียนพัฒนาตนเองระดับพื้นที่ ครั้งที่ 3 “กลไกขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดภูเก็ตสู่งานมหกรรมการศึกษาไทย”. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.facebook.com/EEFthailand/videos/665585358542239>.
- ศฤงคาร ใจปันทา. (2563). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สิรินทร์ กัญยาริวิยะ, และชิสสา กัญยาริวิยะ. (2567). การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง Participative Management Based on Moderate Postmodern Philosophy. วารสารสถาบันพอดี. 1(7): 31-32.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี. (2567). รายงานผลการดำเนินงานตามแผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2567. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2567, จาก <http://suksachan.go.th/web/index.php?module=news&id=174#module=news&id=174>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อุบลรัตน์ กรุดมณี. (2564). สหสัมพันธ์คานานิคอระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Cronbach. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Likert Scale. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*. 140: 1–55.
- Office of Academic Affairs and Educational Standards. (2018). Documents for the Key Personnel Development Workshop to Create Understanding on the Use of Learning Standards and Indicators for the Learning Subjects of Mathematics, Science and Geography, etc. (Revised Edition 2017) According to the Basic Education Core Curriculum A. D. 2008 into Practice. [reproduce]
- Ross, Glenn J. (2021). *Curriculum development in Community*. Junior College: The State of the Art as Viewed by the Academic Affairs Officer.